

КАРАР
Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы
Актүбә шәһәр тибындагы бистә Советы

Актүбә ш.т.б.

№ 56

«13» ноябрь 2018 ел

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Актүбә шәһәр тибындагы бистә» муниципаль берәмлеге муниципаль хезмәткәрләренә этика һәм хезмәт тәртибе кодексы турында

«Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы, «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законнар, «Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы» 2013 елның 25 июнәндәге 50-ТРЗ номерлы федераль законнар нигезендә

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы
Актүбә шәһәр тибындагы бистә Советы карар чыгарды:

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Актүбә шәһәр тибындагы бистә» муниципаль берәмлеге муниципаль хезмәткәрләренә этика һәм хезмәт тәртибе кодексын расларга.
2. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында» түбәндәге адрес буенча урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Азнакай муниципаль районының Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми сайтында түбәндәге адрес буенча: <http://aznakayevo.tatarstan.ru>. урнаштырырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Актүбә шәһәр тибындагы бистә Советының законлылык, хокук тәртибе, депутат этикасы һәм жирле үзидарә мәсьәләләре буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Рәис

Р.А. Галеева

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Актүбә шәһәр тибындагы бистә» муниципаль берәмлеге муниципаль хезмәткәрләренә этика һәм хезмәт тәртибе кодексы

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Актүбә шәһәр тибындагы бистә» муниципаль берәмлеге муниципаль хезмәткәрләренә этика һәм хезмәт тәртибе кодексы (алга таба - Кодекс) Россия Федерациясе Конституциясе, «Муниципаль хезмәт нигезләре турында» модель законы нигезләмәләре нигезендә эшләнде (Бәйсез Дәүләтләр Бердәмлегендә катнашучы дәүләтләрнең Парламентара Ассамблеясенә 19 нчы пленар утырышында кабул ителде (2002 елның 26 мартындагы 19-10 номерлы карары), «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар, муниципаль хезмәткәрләр өчен чикләүләр, тьюлар һәм вазыйфаларны үз эченә алган Россия Федерациясе Президентының «дәүләт хезмәткәрләренә хезмәт тәртибе гомуми принципларын раслау турында» 2002 елның 12 августындагы 885 номерлы Указы һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларына, шулай ук гомумтанылган әхлакый принципларга һәм нормаларга нигезләнгән.

1.2. Кодекс профессиональ хезмәт этикасының һәм алар биләгән вазифага бәйсез рәвештә муниципаль хезмәткәрләр белән житәкчелек итәргә тиешле төп Тәртип кагыйдәләренә гомуми принциплары жыентыгы булып тора.

1.3. Муниципаль хезмәткә килгән Россия Федерациясе гражданы Кодекс нигезләмәләре белән танышырга һәм хезмәт эшчәнлеген башкарганда, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрен куллану белән аларны үтәргә тиеш.

1.4. Һәр муниципаль хезмәткәр Кодекс нигезләмәләрен үтәү өчен барлык кирәкле чаралар күрергә тиеш, ә Россия Федерациясенә һәр гражданы муниципаль хезмәткәрдән Кодексның нигезләмәләре нигезендә каралган мөнәсәбәт кәтәргә хокуклы.

1.5. Кодексның максаты-муниципаль хезмәткәрләренә үзләренә һөнәри эшчәнлекләрен лаеклы башкару өчен этика нормаларын һәм хезмәт тәртибе кагыйдәләрен билгеләү, шулай ук муниципаль хезмәткәрләренә абруен ныгытуга, гражданның жирле үзидарә органнарына ышанычын ныгытуга ярдәм итү һәм муниципаль хезмәткәрләренә бердәм тәртип нормаларын тәмин итү.

1.6. Кодекс муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан үз вазыйфаларын башкаруның нәтижәлеген арттыруга юнәлдерелгән.

1.7. Кодекс муниципаль хезмэт өлкәсендә тиешле әхлак формалаштыру, ижтимагый аңда муниципаль хезмәткә карата ихтирамлы мөнәсәбәт булдыру өчен нигез булып тора, шулай ук муниципаль хезмәткәрләрнең ижтимагый аңы һәм әхлагы, аларның үз-үзен контрольдә тоту институты буларак чыгыш ясый.

1.8. Муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан Кодекс нигезләмәләрен белү һәм үтәү аларның һөнәри эшчәнлегә һәм хезмәт тәртибе сыйфатын бәяләү критерийларының берсе булып тора

II. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРЛӘРНЕҢ ХЕЗМӘТ ТӘРТИБЕ БУЕНЧА ГОМУМИ ПРИНЦИПЛАРЫ ҺӘМ КАГЫЙДӘЛӘРЕ

2.1. Дәүләт, жәмгыять һәм гражданнар алдында жаваплылык тоеп, муниципаль хезмәткәрләр түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

а) муниципаль органнарның нәтижәле эшен тәэмин итү максатларында хезмәт вазыйфаларын намус белән һәм югары профессиональ дәрәжәдә башкарырга;

б) кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен тану, үтәү һәм яклау жирле үзидарә органнары эшчәнлегенең төп мәгънәсен һәм эчтәлеген билгеләүдән чыгып эш итәргә;

в) жирле үзидарәнең тиешле органы вәкаләтләре чикләрендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашырырга;

г) нинди дә булса һөнәри яки социаль төркемнәргә һәм оешмаларга өстенлек бирмәскә, аерым гражданнарның, һөнәри яки социаль төркемнәр һәм оешмаларның йогынтысыннан бәйсез булырга;

д) шәхси, милек (финанс) һәм аларның вазыйфай бурычларын намус белән үтәүгә комачаулаучы башка мәнфәгатьләр йогынтысына бәйле гамәлләрне төшереп калдырырга;

е) федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне һәм тьюларны үтәргә, муниципаль хезмәт үтүгә бәйле бурычларны үтәргә;

ж) сәяси партияләр һәм ижтимагый берләшмәләр карарларының хезмәт эшчәнлегенә йогынты ясау мөмкинлеген бирми торган гаделлекне сакларга;

з) хезмәт, һөнәри этика нормаларын һәм эшлекле тәртип кагыйдәләрен үтәргә;

и) гражданнар һәм вазыйфай затлар белән мөрәжәгать иткәндә әдәплелек һәм игътибарлылык күрсәтергә;

к) Россия һәм башка дәүләтләр халыкларының горәф-гадәтләренә һәм традицияләренә түземлек һәм хөрмәт күрсәтү, төрле этник, социаль төркемнәр һәм конфессияләрнең мәдәни һәм башка үзенчәлекләрен исәпкә алу, милләтара һәм конфессияара килешүләргә ярдәм итәргә;

л) муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан вазыйфа йөкләмәләрен намуслы башкаруда шик уята алырлык үз-үзенә тотудан тыелып торырга, шулай ук аның абруена яисә жирле үзидарә органы абруена зыян китерә алырлык низаглы хәлләрне булдырмау;

м) мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмау һәм барлыкка килгән очракларны жайга салу буенча Россия Федерациясе законнары белән каралган чаралар күрергә;

н) шәхси мәсәләләренә хәл иткәндә жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфай затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен хезмәт урыныннан файдаланмау;

о) муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай бурычларына кермәгән очракта, жирле үзидарә органы, аның житәкчесе эшчәнлегенә карата ачык фикерләрдән, бәя бирүдән тыелып торырга;

п) жирле үзидарә органында билгеләнгән ачык чыгышлар һәм хезмәт мәгълүматы бирү кагыйдәләрен үтәргә;

р) массакүләм мәгълүмат чаралары вәкилләренә эшчәнлегенә дәүләт органы эше турында хәбәр итү, шулай ук граждандарга һәм оешмаларга билгеләнгән тәртиптә дәрәжә мәгълүмат алуда булышлык күрсәтергә;

с) ачык чыгышларда, шул исәптән массакүләм мәгълүмат чараларында, Россия Федерациясе территориясендә чит ил валютасында (шартлы акчалата берәмлекләрдә) бәя билгеләүдән - Россия Федерациясе резидентлары арасында килешүләр суммасыннан, Россия Федерациясе бюджет системасының барлык дәрәжә бюджетлары күрсәткечләреннән, муниципаль бурыч алулар күләменнән, муниципаль бурыч күләменнән, мәгълүматларны төгәл тапшыру өчен кирәк булган очрактан тыш, яисә Россия Федерациясе законнары, Россия Федерациясе халыкара килешүләре, эшлекле әйләнеш горейф-гадәтләреннән тыш, тыелып торырга;

т) аның җаваплылыгы өлкәсендә булган ресурслар белән нәтижәле идарә итүне тәэмин итүгә даими омтылып торырга.

2.2. Муниципаль хезмәткәрләр Россия Федерациясе Конституциясен, Татарстан Республикасы Конституциясен, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын үтәргә тиеш.

2.3. Муниципаль хезмәткәрләр үз эшчәнлекләрендә сәяси, икътисади максатка ярашлылыгы йә башка мотивлар буенча законнары һәм башка норматив хокукый актларны бозуга юл куймаска тиеш.

2.4. Муниципаль хезмәткәрләр гамәлдәге нормаларны һәм билгеләнгән таләпләрне үтәгәндә хезмәт мәгълүматны эшкәртә һәм тапшыра алалар.

2.5. Муниципаль хезмәткәрләр мәгълүматның иминлеген һәм хосусыйлыгын тәэмин итү буенча тиешле чаралар күрергә тиеш, аны санкцияләnmәгән рәвештә игълан итү өчен җаваплы һәм (яки) вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә аларга мәгълүм булган.

2.6. Башка муниципаль хезмәткәрләргә карата оештыру-боеру вәкаләтләре бирелгән муниципаль хезмәткәрләр алар өчен профессиональк үрнәге, мактауга лаек Репутация үрнәге булырга, жирле үзидарә органында яисә аның бүлекчәләрендә мораль-психологик климатның нәтижәле эшләве өчен уңай шартлар булдырырга ярдәм итәргә тиеш.

2.7. Башка муниципаль хезмәткәрләргә карата оештыру-боеру вәкаләтләре бирелгән муниципаль хезмәткәр Россия Федерациясе законнары нигезендә үзенә буйсынган хезмәткәрләрнең этика принципларын һәм хезмәт тәртибе кагыйдәләрен бозучы гамәлләре яки эшләмәүләре өчен җавап тотта, әгәр ул мондый гамәлләрне яисә гамәл кылмауларын булдырмау чараларын күрмәсә.

II. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ КОРРУПЦИЯГӘ КАРШЫ ҮЗ-ҮЗЕН ТОТУ СТАНДАРТЫ

3.1. Муниципаль хезмәткәрләр коррупция күренешләренә каршы торырга һәм аны профилактикалау буенча Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы

норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда билгелэнгән тәртиптә чаралар күрергә тиеш.

3.2. Муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куелганда һәм вазыйфай бурычларын үтәгәндә муниципаль хезмәткәр аның шәхси кызыксынуы булу мөмкинлегенә турында белдерергә тиеш, ул вазыйфай бурычларын тиешенчә үтәүгә йогынты ясый яки йогынты ясый ала.

3.3. Муниципаль хезмәткәр үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук үз хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында Россия Федерациясә законнары нигезендә мәгълүмат бирергә тиеш.

3.4. Муниципаль хезмәткәр яллаучы вәкиленә, Россия Федерациясә прокуратурасы органнарына яки башка дәүләт органнарына коррупциячел хокук бозулар кылуга тарту максатларында аңа нинди дә булса затлар мөрәжәгать иткән барлык очрақлар турында хәбәр итәргә тиеш.

3.5. Коррупциячел хокук бозулар кылуга тарту максатларында мөрәжәгать фактлары турында хәбәрнамә, бу фактлар буенча тикшерү үткәрелгән яки үткәрелгән очрақлардан тыш, муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай бурычы булып тора.

3.6. Муниципаль хезмәткәргә вазыйфай нигезләмә белән бәйлә рәвештә яки вазыйфай бурычларны башкару белән бәйлә рәвештә физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәтләр күрсәтү, күнел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләр) бүләкләү тыела. Муниципаль хезмәткәрләргә алынган бүләкләр беркетмә чаралары, хезмәт командировкалары һәм башка рәсми чаралар белән бәйлә рәвештә муниципаль милек дип таныла һәм муниципаль хезмәткәрләргә акт буенча жирле үзидарә органына, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясенә тапшырыла, аларда ул муниципаль хезмәт вазыйфасын биләп тора, Россия Федерациясә Граждан кодексында билгелэнгән очрақлардан тыш. Беркетмә чарасы, хезмәт командировкасы яки башка рәсми чаралар белән бәйлә рәвештә алынган бүләк тапшырган муниципаль хезмәткәр аны Россия Федерациясә норматив хокукый актлары белән билгеләнә торган тәртиптә сатып алырга мөмкин.

3.7. Муниципаль хезмәткәрләр бурычлы:

а) түләүле эш башкару турында эш бирүчегә алдан хәбәр итәргә тиеш;

б) эшкә алуыдан язма рәвештә рөхсәт алырга тиеш:

- әгәр Россия Федерациясә халыкара шартнамәсә яисә Россия Федерациясә законнары белән башкасы каралмаган булса, чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана торган түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнүгә;

- муниципаль хезмәткәр вазифаларына күрсәтелгән оешмалар һәм берләшмәләр белән хезмәттәшлек кәргән очрақта, чит дәүләтләрнең, халыкара оешмаларның, шулай ук сәяси партияләрнең, башка ижтимагый берләшмәләрнең һәм дини берләшмәләрнең бүләкләре, мактаулы һәм махсус исемнәр (фәнни) кабул итүгә;

в) муниципаль хезмәткәр карамагында булган кыйммәтле кәгазьләренә (оешмаларның устав (склад) капиталларында катнашу өлешен, пайларны) Россия Федерациясә законнары нигезендә ышанычлы идарәгә тапшырырга, әгәр дә алар милек мәнфәгатьләр каршылыгына китерерсәләр;

г) матди-техник һәм башка тәэмин ителеш чараларын, башка дәүләт һәм муниципаль милекне бары тик вазыйфай бурычларны башкару белән бәйле рәвештә генә файдаланырга.

Башка муниципаль хезмәткәрләргә карата оештыру-боеру вәкаләтләре бирелгән муниципаль хезмәткәрләр түбәндәгеләрне үтәргә тиешләр

а) үз кул астындагыларның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм жайга салу буенча чаралар күрергә;

б) буйсынучылар арасында коррупцияне кисәтү буенча чаралар күрергә;

в) муниципаль хезмәткәрләрне сәяси партияләр һәм ижтимагый берләшмәләр эшчәнлегендә катнашырга мәжбүр итү очраklarына юл куймаска.

3.4. Башка муниципаль хезмәткәрләргә карата оештыру-боеру вәкаләтләре бирелгән муниципаль хезмәткәрләр үзләренә шәхси тәртипләре белән намуслылык, гаделлек үрнәге күрсәтергә тиеш.

3.5. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Актүбә шәһәр тибындагы бистә» муниципаль берәмлеге башлыгы һәм Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Актүбә шәһәр тибындагы бистә» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты житәкчесе белән якин туганлыкта (ата-аналар, хатынының, балалары, бертуган, сеңелләре, шулай ук бертуган, сеңелләре, ата-аналары, ир белән хатынның балалары һәм хатыны) булсалар, әгәр муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү әлеге вазыйфай затка буйсынуга яисә муниципаль хезмәткәр карамагында булса, , әгәр муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү аларның берсенә турыдан-туры буйсынуына яисә контролендә булуына бәйле булса, аларның берсе муниципаль хезмәттән азат итү юлы белән муниципаль хезмәтнең тиешле вазыйфасын алыштырудан баш тартырга яисә муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына күчерү юлы белән муниципаль хезмәтнең тиешле вазыйфасыннан баш тартырга тиеш.

II. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРЛӘРНЕҢ ҺӨНӘРИ ХЕЗМӘТ ЭТИКАСЫНЫҢ ГОМУМИ КАГЫЙДӘЛӘРЕ

4.1. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәт урынында кеше, аның хокуклары һәм ирекләре иң югары хезинә булып торуы һәм һәр гражданин шәхси тормышның кагылгысызлыгына, шәхси һәм гаилә серенә, намусын, абруен, үзенә игелекле исемен яклауга хокуклы дигән конституциячел нигезләмәләрдән чыгып эш итәргә кирәк.

4.2. Муниципаль хезмәткәр эштә үз-үзен тотышында түбәндәгеләрдән тыелырга тиеш:

а) женес, яшь, раса, милләт, тел, гражданлык, социаль, милек яки гаилә хәле, сәяси яки дини өстенлек бирү билгеләре буенча дискриминацион характердагы теләсә кайсы төрдәге сүзләр һәм гамәлләрдән;

б) дорфалык, кимсетү тонын күрсәтү, тәкәбберлек, ялгыш, хокуксыз, нахак гаепләүләрдән;

в) нормаль аралашуга комачаулый торган яки хокукка каршы тәртипне китереп чыгаручы янаулардан, мыскыл итә торган реплика һәм сүзләрдән, гамәлләрдән;

г) хезмәт кинәшмәләре, әңгәмәләр, гражданнар белән башка хезмәт аралашуы вакытында тәмәке тартудан.

4.2. Муниципаль хезмәткәрләр коллективта эшлекле мөнәсәбәтләр урнаштыруга һәм бер-берсе белән конструктив хезмәттәшлек урнаштыруга ярдәм итәргә тиеш.

Муниципаль хезмәткәрләр әдәпле, игътибарлы булырга һәм гражданнар, хезмәттәшләре белән аралашуда сабырлык күрсәтергә тиеш.

4.3. Муниципаль хезмәткәрнең тышкы кыяфәте хезмәт шартлары һәм хезмәт чарасы форматына бәйле рәвештә, гражданнарның дәүләт органнарына ихтирамлы мөнәсәбәтенә ярдәм итәргә, рәсми, тоткарлык, традиционлык, пөхтәлек белән аерылып торган гомум кабул ителгән эшлекле стильгә туры килергә тиеш.

III. НИЗАГЛЫ СИТУАЦИЯЛӘР

5.1. Муниципаль хезмәткәр үз вазыйфаларын башкарганда низаглы хәлләр барлыкка килүгә юл куймаска тиеш.

Муниципаль хезмәткәр үзен лаеклы тотарга, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, үзенең вазыйфай регламенты, шулай ук әлеге Кодексның нормалары нигезендә катгый рәвештә эш итәргә тиеш.

5.2. Муниципаль хезмәткәр конфликтлы ситуациядән котылып кала алмаган очракта, аңа турыдан-туры житәкче белән конфликт проблемасын хәл итү зарур.

Если непосредственный руководитель не может разрешить проблему или оказывается сам вовлечен в конфликтную ситуацию, муниципальному служащему следует уведомить об этом вышестоящего руководителя.

VI. КОДЕКС НИГЕЗЛӘМӘЛӘРЕН БӨЗГАН ӨЧЕН ҖАВАПЛЫЛЫК

6.1. Әлеге Кодекс нигезләмәләрен бозу муниципаль хезмәткәрләргә муниципаль хезмәткәрләренең хезмәт тәртибе таләпләрен үтәү һәм «Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләренең хезмәт тәртибе таләпләрен үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын җайга салу буенча комиссияләр турында» Татарстан Республикасы Президентының 2010 елның 25 августындагы ПУ-569 номерлы Указы нигезендә барлыкка килә торган мәнфәгатьләр конфликтын җайга салу буенча тиешле комиссия утырышында мораль хөкем ителергә тиеш, ә федераль законнарда каралган очракларда Кодекс нигезләмәләрен бозу муниципаль хезмәткәргә юридик җаваплылык чараларын куллануга китерә.

Муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан Кодексның нигезләмәләрен үтәү аттестацияләр үткәргәндә, югары вазифаларга билгеләгәндә, шулай ук дисциплинар җәза биргәндә кадрлар резервын формалаштырганда исәпкә алына.